

*****

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület
H-1015. Budapest I. Donáti utca 7/a.
Postacím: H-1255. Budapest Pf.189.
Tel: (36)(1) 201-1011 Fax: (36)(1) 201-2401
E-mail: magyar.ormeny@axelero.hu

Tisztelt Képviselő Asszony, tisztelt Képviselő Úr!

A XX. század első népirtása az örményekkel történt meg, amikor az őshaza ma Törökországhoz tartozó részén élő örményeket, mintegy 1.500,000 embert irtottak ki a törökök. A már a XIX. század végén megindult örményüldözésnek összesen mintegy 2,500,000 örmény esett áldozatul. A népirtás elől menekülők szétrajzoltak a nagyvilágban. Érkeztek kis számban Magyarországra is, hiszen itt már évszázadok óta éltek örmények diaszpórában, akik szeretettel fogadták menekülő nemzettestvéreiket.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület a 92 évvel ezelőtti népirtás emlékére, az április 24-i gyásznapra megjelentette *Nikolaj Hovhanniszján Az Örmény Genocídium* c. művét, megjelentetve egyúttal a örmény nemzetiség kiirtásának hiteles fotóit is.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület célja, hogy ezen könyvével a magyar társadalom és politikum számára egy több oldalról megvilágított és dokumentált anyagot szolgáltatson a XX. század első nagy népirtásáról, mely méltatlanul elhallgatott mind a mai napig. Szeretnénk elérni, hogy a Magyar Országgyűlés is elismerné végre a törökországi Örmény Genocídium megtörténtét.

Fogadja tőlünk szeretettel a mellékelt könyvet és kérjük, segítsen hozzá bennünket, hogy e méltatlanul elfelejtett népirtás méltó helyre kerüljön a történelem és a köztudat színterén Magyarországon is és a Magyar Országgyűlés határozatban ítélje el az örmények ellen 1915-1922-ig elkövetett genocídiumot.

Budapest 2007. április 24.

Segítségét megköszönve megkülönböztetett tisztelettel
dr. Issekutz Sarolta
elnök

*****

Hang-sorok *Találkozások*

Előrebocsátom, rendhagyó koncertbeszámoló lesz, hiszen nem is egy hangversennyel kezdődött. Inkább a találkozásokról szól, melyet láthatatlan szálak fognak össze. Nemrég ért véget az Örmény Genocídium kilencvenkettedik évfordulója köré szerveződött *Örmény Kultúra Hete*. Az Árkád Galériában megrendítő kiállítás keretében mutatták be a XX. század első -1915. április 24-én induló - nagy népirtásának történetét összefoglaló kötetet, Nikolaj Hovhanniszján jereváni történész művének magyar kiadását. (A tragikus történeésekről eddig jóformán csak *Franz Werfelnek* köszönhetően tudunk, aki *A Musza Dagh negyven napja* című regényében állított emléket az áldozatoknak.) Az Oszmán Birodalom időről időre hadjáratot indított az örmények ellen, de 1915-ben megszületett a minden addiginál ördögibb terv: végleg leszámolnak e Krisztust követő kisebbséggel. A törökök szisztematikusan összesen mintegy két és félmillió örményt gyilkoltak meg. Aki tudott, menekült: egy hat évezredes kultúrával, ezerhétszáz éves keresztény múlttal büszkélkedő népet szorítottak ki őseik földjéről...

Egy budai kápolnában az örmény vértanúkért tartott gyászmise bepillantást enged ebbe az ősi liturgiába. A szépséges énekekben, himnuszokban mintha gregorián hangsorok keverednének fájdalmas, egzotikus keleti dallamokkal... S milyen különös az élet, aznap este a Művészetek Palotájában a milánói születésű karmesterrel, *Gianandrea Nosedával* vendégeskedő BBC Filharmonikusok koncertjén

műsorváltozás történik: az előre meghirdetett énekes szólista helyett egy itthon eddig ismeretlen, huszonegy éves hegedűművész, az örmény *Sergey Khacshatryan* lép fel. A keskeny arcú, vékony fiatalember a Beethoven-concertót játssza. Személyében mintha egyszerre összegződne mindaz, amit az "örménység" sugall: transzcendensre nyitottságot, higgadtságot, fegyelmet, szervilizmustól mentes, őszinte alázatot...

Magától értetődő hegedűjátékában nemcsak a hangok kristálytiszták, hanem a gondolatok is. Nem pusztán ígéret, "később érő" virtuóz, mint oly sokan a mai sztárok közül: Khacshatryan intelligens, beérett és kész művész. Kiválasztott. A gyakran feltett költői kérdésre pedig, nevezetesen, hogy mitől is válik valaki azzá, másnap egy élő legenda, a kilencvenegy esztendőes *Rév Livia* adja meg a választ a Zeneakadémián. A zongoraművésznő - akinek játékát egykor Bartók, Kodály, Dohnányi, Weiner és Rubinstein is hallgatta és méltatta - nem aprózza el: a *Bánfalvi Béla* vezette Budapesti Vonósokkal egy este adja elő *Mozart c-moll* (K. 491-es) és *Beethoven* első, *C-dúr zongoraversenyét*. Amikor a koncert végén a barátok, rokonok, művésztársak, gratulálók szoros gyűrűjében a törekeny hölgy játékának plasztikusságát, csengettyűhangját dicsérik, s arról faggatják,- honnan a mély átélés, az értés, fáradtan mosolyogva jegyzi meg; "Antennám van a Jóistenhez!" A Titokhoz vezető út is ez, legyen szó egy népről, egy művésztől, egy „hétköznapi: közel lenni hozzá, s mindig venni az érkező üzenetet...

Pallós

(Megjelent az Új Ember
2007. április 29-i számában.

*****

Dávid Csaba

Emlékezni alapvető emberi kötelességünk!

Lehet-e, szabad-e népiertásra emlékezni egy békés kávézóban? Vagy emlékezni csak arra méltó helyen, emlékműnél lehet? Lehet-e az 1915-ös örmény genocídiumról megemlékeznie annak, aki abból a népből származik ugyan, de a nyelvet nem ismeri? Vagy emlékeznie csak annak illik, aki érti a legyilkoltak nyelvét?

Hölgyeim és uraim! Rokonok, barátok, örménymagyarok, örmények, magyarok és más származásúak! A legjobb megszólítás azonban: Tisztelt Emlékező Gyülekezet!

Az előbbi kérdésekre a válasz: emlékezni nem lehet, hanem kell! Alapvető emberi kötelességünk! És jogunk. 92 éve történt valami. A történelmi felvezetést most hagyjuk félre - túl hosszú lenne.

Ez a nap igen pontosan jelzi, hogy a fokozatosan terjedő téveszmék, a gyűlöletpropaganda miként válik kisebb-nagyobb jogtalanságokká, aztán elszórtan gyilkosságokká, míg elérkezik a "teljes kibontakozás". Ennek, az iszonyatos "teljes kibontakozás"-nak a gyásznapja április 24-e.

1915-ben ekkor terelték össze a konstantinápolyi örmény értelmiséget. A török nép ugyanis hitt a propagandának, amely szerint minden gondjuk-bajuk okozói az örmények. Elhitték, hogy meg kell védeniük a "tisztá" török nemzetet. Mert ha már nem lesz ott örmény, akkor Törökország felvirágzik, békés, gazdag és boldog nemzetállam lesz. Minden megoldódik. Konstantinápolyban tehát nagyüzemileg elindult a népiertás. Másfél-kétfélmillió örményt gyilkoltak le.

De azóta - mint tudjuk - Törökország békés, gazdag és virágzó nemzetállam lett, minden megoldódott... vagy mégsem? A nemrég legyilkolt *Hrant Dink* félörmény-féltörök lapszerkesztő példája mást jelez...

Közben évtizedek óta folyik a propaganda: újabban - ráadásul magyarul is megjelent kiadványokban - arról olvasunk, hogy szegény törökség 1915-ben miként kényszerült védekezni az örmény banditákkal szemben.

Talaat, Dzsemal és *Enver* pasa írásait, amelyek a genocídium ideológiai alapvetését szolgálták és megoldási utasításokat tartalmaztak, később gondosan olvasta *Adolf Hitler*. 1939 decemberétől tehát a németek a megszállt Varsó értelmiségét és szakmunkásrétegét hurcolták egy közeli erdőbe és lötték előre megásott tömegsírokba. A gyakorlat kiteljesedését, az "Endlösung"-ot pedig ismerjük.